

# Novice iz domačih krajev

70 letnica g. župnika zadrugarja. Na Sp. Polskavi pri Pragerskem je slavil sredi decembra 70 letnico tamošnji g. župnik Melhior Zorko. Rodil se je na Zdolah pri Brežicah. Novo sv. mašo je pel na Vidmu ob Savi. Zorkova nova sv. maša je bila prva v novi videmski hiši božji. Kaplanoval je prvič v Solčavi pod že rajnim g. župnikom Šmidom. Njegova duhovniška služba med Solčavčani je bila še po starem načinu, ker je poučeval otroke poleg verouka še tudi v drugih predmetih. Jubilant se je po dr. Krekovihi načelih kot mlad kaplan



lotil zadrugi in je imel v Savinjski dolini na tem polju lepe uspehe. V hvaležnost za organizacijo dobrodošlih zadrug je bil imenovan za častnega občana občin Rečica in Kokarje. Kaplan je bil še pri Sv. Marjeti niže Ptuja, v Leskovcu, v Cirkovcah ter na Hajdini, od koder je prišel za župnika na Sp. Polskavo, kjer je vsestransko delaven v zdravju ter mladeniški čistosti dobrih 20 let. V cerkvi, na zadrugi in v prosvetnem polju delavnemu g. župniku Melhiorju čestita k 70 letnici »Slov. gospodar« z željo, da bi dočkal še več življenjskih jubilejev pri telesnem zdravju ter duševni čistosti!



V Plešivcu v župniji škele pri Večenju sta obhajala zlato poroko Jožef in Helena Pirnat

Ali si upate pridobiti »Slovenskemu gospodarju« vsaj enega novega naročnika?

pokali vanj. Ali so resno merili nanj ali so ga samo strašili, tega dekleta ni moglo presoditi. Hitela je na kraj ostriškega brega in se tu sklonila med brinje; od tod je lahko pregledala ves homški breg in ji ni ušlo nič tega, kar se je na oni strani godilo. Nekaj časa ni videla divjega lovca. Kar iznenada se je nekaj niže spet prikazal. Bum, bum, bum so pokali za njim... Za božjo voljo, zdaj je padel, valil se navzdol ko kamen, gotovo so ga zadeli. Ne! Že je pokonci in hiti na desno. V navpično peč hoče. Ali saj ni mogoče. Tu gor še mačka ne pride. Tudi lovci so se že prikazali zgoraj in streljajo dol. To je pravi čudež, da ga ne zadenejo. In kak je! Ves je črn, glavo pa ima belo, kakor da je z apnom polit... Še enkrat skuša na levo predreti, pa se mora pred streli umakniti. Zdaj se je sklonil pod grm. Od leve prihaja pet, šest lovcev — bum, bum pokajo streli — ko divjo zver ga gonijo. Spet je vstal, proti Pr. gu leti, za njim je vrišč. Sveta Marija, ta človek ne pozna kraja in hiti v smrt. Nehote je Nadvornikova Julka planila pokonci in je zavpila, kar je mogla: »Nazaj! Nazaj! Hudičev graben! Pekel!«

Nič ni čul. Obstal pa je in zagnal nekaj v Hudičev graben — bila je puška. In zdaj, zdaj — za božjo voljo, kaj misli? Menda vendar ne... Sveta Pomagalka, zaletel se je na Prag... Ježešmarija! — Dekletu se je zavrtelo v glavi, nič več ni videla. S silo je odprla oči in pogledala dol. Ali jo moti pogled? Ali je mogoče? Ali

Smrti padec. S stavbe novega bogoslovja pod Kalvarijo je padel 54 letni kleparski pomočnik Mihael Jodl iz Maribora. Obležal je s smrtnimi poškodbami po vsem telesu, katerim je v bolnišnici podlegel. Pokojni je bil dober delavec in skrben družinski oče.

Huda nesreča radi zastrupljenja z dimom. K Aljozu Zemanu, ključavničarskemu mojstru v Kacijanarjevi ulici v Mariboru, je prišel na Stefanovo na obisk uradnik Jaroslav Mühlstein. Ker so bila ob desetih vrata stanovanja še zaprta in ni bilo na trkanje nobenega odziva, je vlomil s pomočjo v isti hiši stanujočega tkalskega mojstra vrata v Zemanovo stanovanje. V stanovanju sta našla v spalni sobi mrtvega 48 letnega Zemana, njegovo ženo pa nezvestno. Pri Zemanu je bil ves trud z umetnim dihanjem zaman. Ženo pa so prepeljali reševalci takoj v bolnišnico. Zakonca Zemanova sta zakurila na predvečer v peči žagovino, dim odvodna cev pa je bila zamašena. Od dima zadušeni Zeman je bil iz Čehoslovaške.

Nogo mu je zdrobilo. V Rušah sta dva vagona tovornega vlaka stisnila desno nogo 50 letnemu delavcu v tovarni za dušik Andreju Krivicu. Noga je popolnoma zdrobljena. Ponesrečenca so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Na cesti zadet od kapi. Na božični dan je šel iz Maribora na Pobrežje po obdravski poti 57 letni tesarski delovodja Jožef Stupan z Zrkovske ceste. Naenkrat je omahnil ter obležal mrtve, zadet od srčne kapi.

Vlak povozil vola. Ob priliki napajanja je mesarju Hermanu Wögererju v Krčevini pri Mariboru pobegnil vol na železniške tračnice baš v trenutku, ko je vozil po tiru vlak, ki je vola vsega razmesaril.

Rebra si je polomil 31 letni delavec Ferdo Orlčnik. Na železniški postaji št. Jurij ob juž. žel. je nakladal krmo z voza na vagon, pri tem pa tako nesrečno padel na vagon, da si je nalomil več reber. Ponesrečenec se zdravi v celjski bolnišnici.

Starček zmrznil. Na Hrenovi v župniji Nova cerkev pri Celju je živel v svoji koči 73 letni Jakob Jezernik. Sameval je in se je borno preživljal s tem, kar je pridelal na orlu zemlje, katerega je posedal. Ker ga pred prazniki ni bilo na spregled, so šli sosede pogledat in so ga našli v koči zmrznjenega. Imel je že raztrgano obleko in se radi revščine ni upal med ljudi. Rajniki je bil vse svoje življenje posebež, ki je bil najrajši sam. Za prigojvarjanje sorodnikov, naj bi prodal domačijo in se preselil k njim na stara leta, se ni

zmenil in je rajši zaključil svoje bedno življenje v pomanjkanju in mrazu.

Avto se je zaletel v voz. Blizu gostilne Medved v Škofji vasi pri Celju se je zaletel osebni avto g. Kompoša iz Dobrne, katerega je šofiral upokojeni kapetan g. Kordon iz Celja, v nasproti prihajajoči voz. Konja sta se odtrgala od voza, oje voza se je pa zarilo skozi steklo v avtomobil. Na vso srečo so ostali vsi nepoškodovani, samo prestrašili so se zelo. Pokvarjen pa je avtomobil in je škoda precejšnja.

Smrtna nesreča očeta dveh nepreskrbljenih otrok. 35 letni delavec Miha Kalan, ki je bil zaposlen v železarni na Javorniku pri Jesenicah, je nakupil za praznike na Jesenicah živila za svojo družino. Z vlakom se je hotel vrniti na dom v Radovljico. Ko je hitel na postajo in šel po železniškem tiru, je padel in zalotila ga je na tiru lokomotiva. Nekaj časa ga je tiščal stroj pred seboj, nakar so mu kolesa poškodovale glavo in mu odrezala desno nogo nad gležnjem. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico Bratovske skladnice, kjer je pa podlegel prehudim poškodbam. Pridni družinski oče zapušča ženo z dvema nepreskrbljenima otrokoma.

»Slovenska straža« obdarovala za božične praznike 55 obmejnih šol. »Slovenska straža« v Mariboru je obdarovala za letošnje božične praznike 55 obmejnih šol in je bilo med revne otroke razdeljenega blaga za 92.000 din. Obdarovalna akcija se je letos spomnila predvsem revnih Haloz. Razdelilo se je 150 parov čevljev, nad 200 parov perila za dečke in prav toliko za deklice, blaga pa za 200 dekliških in 250 deških oblek. »Slovenska straža« se v imenu obdarovanih zahvaljuje vsem osebam, tvečkam, denarnim zavodom in drugim ustanovam, ki so sodelovale s prispevki pri obdarovalni akciji.

Zanimiva zgodovina ustanovitve Prosvetnega društva. S Keblja na Pohorju poročajo: Petletnica smrti našega vrliga moža Florjana Globovnik, ki je umrl 29. novembra 1935, nas spominja na zgodovino ustanovitve našega katoliškega prosvetnega društva. Florjan Globovnik je bil mož bistrega duha, ki ga je izobrazil s čitanjem »Slov. gospodarja« in drugih listov ter knjig. Uvidel je velik pomen izobrazbe za kmečko ljudstvo, zlasti za njegovo mladino. Radi tega se je trudil ustanoviti na Keblju izobraževalno društvo. S svojim prijateljem Francem Fridrih je leta 1912. — torej v nekdanji Avstriji — vložil pravila društva in s prošnjo, da se dovoli ustanovni zbor društva. Prošnjo pa je takratna Slovincem nasprotna oblast odklonila. Društvo ni bilo dovoljeno. Leta 1932. je Florjan Globovnik v zvezi s svojimi somišljeniki vložil pravila Pro-

se je zgodil čudež? Da, da, res je na tej strani pri mačesu. Preskočil je Pekel. Na oni strani vpitje, pokanje — divjaki! Tedaj je predrzni ubežnik izginil. Ali so ga zadeli? Ali se je omotično zvrnil v prepad?... Dekle samo je obšla omotica, da se je sesedla za brinjevim grmom v mah.

Minulo je nekaj minut, tedaj je začula Julka šum. Sto korakov pod njo se je zganil grm, temna postava se je priplazila izza njega, šinila k sosednjemu urno ko mačka — bil je divji lovec. Zdaj je bil že čisto blizu, spoznala ga je.

»Judež! Za božjo voljo! Ali si še živ?« je zaklicala. Prestrašen se je umaknil za korak, naglo si je z roko zakril lice, kaj nato pa jo je pogledal z divjim pogledom. Bil je krepak mladenič blizu tridesetih let, nekaj divje fantovskega je bilo na njem. Ali to divje v njem je zdajci omagalo. Začel se je po vsem telesu tresti, bilo je tudi zanj preveč, kar je to zadnjo uro doživel. Zrušil se je na kolena, iztegnil je roke proti dekletu in jo prosil:

»Julka, bodi usmiljena, ne izdaj me!«

»Kaj pa si storil?« ga je vprašala.

»Nič. — Srnjaka sem ukradel.«

»Kaj drugega ne?«

»Ne... Da, obstrelil sem enega od teh...«

»Da je umrl?«

»Ne, samo v desno nogo, nad koleno sem ga.«

»Kako pa to tako za gotovo več?«

Turki proti turški kavi. Pojem kave je neločljivo povezan s Turki. In vendar se obeta, da bo ta pojem polagoma le še zgodovina. Turško časopisje je namreč otvorilo silno propagando proti uživanju kave. Ob tej priliki ugotavlja, da je zanesel v Turčijo kavo neki Arabec Hem leta 1556. Čim se je pojavila kava, že je izpodrinila neko vrsto kislega mleka, nazvanega »ayram«, ki je bila dotlej splošno uživana narodna turška pijača. Vzrok, da je prišla sedaj v Turčiji propaganda proti uživanju kave, tiči v tem, ker Turčija ne more več kupovati kave v Arabiji, ampak jo mora uvažati iz Brazilije.

18.000 src na desni strani. Normalno ima človek srce na levi stra-

svetnega društva s prošnjo, da bi se ustanovitev dovolila. Takratna diktatorska (JNS) vlada pa je prošnjo odbila, češ da obstoja na Kebiju sokolsko društvo. Šele po odhodu te vlade je bilo za časa ministrovanja dr. Antona Korošca v notranjem ministristvu društvo dovoljeno. Ustanovni zbor je bil 30. avgusta 1936. Naš vrli Globovnik ga ni doživel, ker ga je leto prej pokosila smrt.

Nova katastrska uprava v Gornjemgradu. Z odlokom finančnega ministristva se osnuje nova katastrska uprava s sedežem v Gornjemgradu.

Naznanilo. Mariborska mestna hranilnica, Spodnještajerska ljudska hranilnica in posojilnica ter Kreditni zavod v Mariboru dne 2. januarja 1941 radi notranje preureditve za stranke ne bodo poslovali.

#### CERKEV SV. DRUŽINE NA RUNEČU

Prijazna vas Runeč leži sredi vinogradov na ozkem pa vodoravnem hrbtu sredi očarljive Priekije. Vendar je najbližja hiša božja od Runeča tako zelo oddaljena in posebej po za-



sneženih potih za deco skoraj nedosegljiva, da so si že pred mnogimi leti omislili skromno kapelico v neposredni bližini šole. Kapelica že davno več ne ustreza dušebrižnim potrebam in tudi svečenik, ki mora od daleč na Runeč, nima ne zakristije ne svoje sobe.

Iz goreče vneme vaščanov je izšla misel, da postavijo skromen božji hram. Preteklo zimo so prebivalci izrazili željo in svojo priprav-

ljenost pomagati, če bi se na Runeču postavila nova cerkev na čast sv. Družini, v kateri bi bilo prostora vsaj za 500 ljudi. Osnova se je pripravljala odbor, ki si je nadel nalogo, da zbira prostovoljne prispevke in pripravi vse potrebno za zidavo. Obrnil se je najprej s prošnjo na kn.-šk. ordinariat v Mariboru, ki je njegovo namero z veseljem pozdravil in odobril ter dovolil pobiranje prostovoljnih prispevkov po vsej velikonedeljski dekaniji. Poleg tega je kn.-šk. ordinariat sam oskrbel in plačal gradbene načrte za novo cerkev. Odbor se je s prošnjo obrnil tudi na kr. bansko upravo in

na ministristvo pravde v Beogradu. Domačini pa so pripravljeni darovati ves stavbni les in večino delovnih moči, kakor tudi vse potrebne vožnje. Uprava križniških posestev v Veliki Nedelji je prizadevanje podprla z znatnim denarnim zneskom in je v ta namen posodila svoj čekovni račun št. 11.453. Obračamo se tem potom na vse tiste, ki poznajo tukajšnje razmere, da podprejo naše prizadevanje.

Skrbite, da ne bo hiše v vaši vasi, katere ne bi imela »Slovenskega gospodarja«!

ni. So pa tudi izjeme, ko imajo poedinci srce na desni strani prsnega koša. To razliko je na zanimiv način pokazal zdravniški pregled v Nemčiji. V nekaterih okrajih je bilo v celoti rentgenizirano vse prebivalstvo. Ob tej priliki je bilo iz posnetkov ugotovljeno, da pride na 5000 ljudi eden, ki ima srce na desni strani. Če se ta procentni račun potem raztegne, kot zanimivo navaja tozadevna statistika, na vso Nemčijo, bi našli nad 18.000 ljudi, ki imajo srce na desni strani.

Alkohol iz lesa. Švedska inženirja Asplung in Holst sta odkrila nov način pridobivanja alkohola iz lesa. Proizvodnja bo v kratkem preizkušena v večjem obsegu. Po pogodi med državo in največjim švedskim lesnim

»Bom vendar vedel, če sem pa tja meril.«  
Čez nekaj časa je rekla Julka:

»Ti — zdaj si bil tako blizu smrti ko še nikoli. Tu čez ne bi bil nihče šel skakat. Mene je groza, če pomislim na to.«

»Pa nočem dve, tri leta sedeti — meni bi bilo to najhujše, kar bi me moglo zadeti.«

»Bolj hudo bi še bilo, ko bi zdaj ležal spodaj na dnu Pekla. Ali nič nisi pomislil, da se boš ubil, če skočiš s Praga?«

»Ko bi ležal spodaj v grabnu, bi imel vsaj svoj mir. Takle človek, kakor sem jaz, je le na poti na svetu,« je odvrnil trmasto.

»Na dušo pa nič ne pomisliš,« ga je resno opomnila; »ko bi na dušo bil mislil, bi ne bil hodil v tako nevarnost.«

»Nas eden nima ne na tem ne na drugem svetu kaj pričakati.«

»Za božjo voljo, ne govori vendar tako! Pogubiti se ne smeš. Bilo bi škoda za tvojo dušo. Strašno bi se mi smilila.«

Zastrmel je vanjo, potem jo je spet poprosil:

»Ne izdaj me! Kajne, da me ne boš?«

»Ali so te lovci spoznali?« ga je vprašala.

»Ne. Pokril sem se z belim prtom. Ko sem skočil čez graben, mi je padel z glave.«

»Tebe je sam Bog rešil. Zato ne bom rekla ne besedice. Zaradi mene si lahko brez skrbi.«

»Bog ti povrni!«

»Ali poglej — saj si ranjen. Kri ti teče iz rokava.«

»To ni nič. Malo me je oplazilo. Oni lump je prvi streljal name. Potem sem v jezi tudi jaz poknil v njega, pa sem bolje zadel kakor on.«

»Rano si moraš obvezati.«

»S čim pa? Nimam nič pri sebi.«

Snela si je belo rutico, ki jo je imela okoli vratu, in mu jo je dala.

»Na, obveži se!«

»Nak, škoda take čedne rute!«

»Pa bo vendar bolj škoda, če izkrvaviš. Sledi jopič pa pokaži!«

Okleval je pa ubogal. Srajca je bila vsa okrvavela. Ko si je zavihal s krvjo napojeni rokav, se je prikazala precejšnja odrtina, tako da se je dekle streslo. Vendar je rekla:

»Le pusti me! Bom že jaz.«

Zložila je rutico in ga obvezala, kolikor je s tresočimi se prsti skrbno in rahlo mogla. Vsa divja trma njegova se je ob tem raztalajala. Skoraj nežno je dejal:

»Tako, kakor ti, ni bil še nihče dober z menoj. Zdaj vem, da so tudi dobri ljudje na svetu. Bog ti povrni!«

»Ali ti je še kaj treba?« ga je vprašala.



S tako važno stvarjo kot je nega in čiščenje zob zares ne bi smeli odlašati. Uporabljajte redno Sargov Kalodont in ostanite pri njem. Sargov Kalodont ima to prednost, da temeljito čisti zobe, obenem pa odpravi zobni kamen in prepreči njegovo zopetno tvorbo. Čistite zato zobe vsako jutro in vsak večer s Sargovim Kalodontom.

SARGOV

**KALODONT**

proti  
zobnemu  
kamnu

*Velika tuba je posebno ekonomična!*